

УДК 378.316.6:57

**PROBLEMS OF PEDAGOGY OF POP AND JAZZ VOCALS
ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО ВОКАЛУ****Kaplyuk A.S. / Каплюк А.С.***магістрантка кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради***Stotika O.V. / Стотика О.В.***кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інструментального виконавства
та музичного мистецтва естради
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

Анотація. У статті представлені сучасні методики викладання естрадно-джазового вокалу у контексті проблем вокальної педагогіки.

Ключові слова. проблеми вокальної педагогіки, сучасний вокал, естрадний вокал, джазовий вокал.

Раніше вокальне мистецтво в країнах СНД поділяли на академічне, народне та естрадний спів, а надалі – на естрадно-джазовий спів. У сьогоденнішніх реаліях естрадно-джазовий спів – це калейдоскоп різних стилів, технік, манер, вокальних прийомів. І через усю цю розмаїтість, на наш погляд, неможливо позначати цим терміном – естрадно-джазовий вокал, так як існують і важкий рок, і ритм-енд-блюз, і латина, і соул, і джаз, і фанк, і етно та багато іншого. Для того, щоб узагальнити всі ці напрямки, краще підійде термін – сучасний вокал.

Всі ці напрями стали можливими завдяки певним історичним та соціально-художнім явищам, які яскраво відображають характерні риси психологічного складу різних народів, мов, музики та поезії. І, оскільки в нашому світі, що динамічно змінюється, все стрімко переплітається між собою, то очевидно буде змінюватися і трансформуватися подача музичного та вокального матеріалу у сфері розважальної індустрії. Незмінним залишиться лише одне – «Школа та техніка співу».

Людство нагромадило величезний обсяг знань, їх передача здійснюється від учителя до учня. Незважаючи на те, що спочатку термін «школа» означав саме освітню установу, згодом школою почали називати наукові та філософські напрями, тісно пов'язані з ім'ям їх засновника, суттю чи місцем.

На сьогоднішній день у галузі вокальної педагогіки ми маємо таку величезну кількість різних шкіл, що і не перерахувати. Інтернет-простір кишить величезною кількістю рекламних «зазивалок», де пропонуються уроки вокалу «від нуля до професіонала, з першим безкоштовним уроком» і, закінчуючи такими «монстрами», як Estil Voice Training та Complit Vocal Tehnique, послідовники та пропагандисти яких вчать співати відповідно до «наукових методів». У даний час у великих містах багатьох країн проходять регулярні вокальні семінари та тренінги EVT і CVT і разом з ними у вокальну педагогіку ринув величезний потік нової англомовної термінології. Однак «жонглювання»

термінами не означає вміння передати педагогічні знання для формування правильних вокальних навичок та оволодіння технікою співу.

Проблему «термінологічної катастрофи, яка має місце нині у сфері голосу», позначив ще у 2009 р. практикуючий лікар-фоніатр Лев Борисович Рудін у своїй книзі "Основи Голосознавства". А ось, що пише про адептів вокальної педагогіки, які стверджують, що вони вчать співати відповідно до «наукових» методів, підкріплюючи свої тренінги термінами – анкерування, супорт, тванг, белтинг, кербінг, край, фрай тощо, вокальний педагог Сет Ріггс: «Багато викладачів у недавньому минулому стали жертвою так званої «науки про голос». Коли щось асоціюється зі словом "наука", це автоматично додає ауру істини. Така ситуація є привабливою як для викладачів, так і для студентів, які з радістю хапаються за все, що дає їм надію розібратися в якійсь дуже складній проблемі. Природньо, ваш голос працює відповідно до наукових принципів. Але ці принципи можуть порушуватись тими, хто не вміє ними користуватися. Авторитетні наслідувачі «науки про голос» багатороків намагалися використовувати наукові відкриття стосовно вокальної техніки. Вони провели деякі чудові спостереження за голосом під час співу. Але це всього лише – спостереження.» [1].

Наука, тим щонайменше, це знання, отримані в результаті спостережень, та й практичні результати, отримані з урахуванням цих знань. Що стосується співу, то такі практичні результати можуть бути отримані лише за допомогою спеціальних вправ, що розвивають вокальну координацію, за допомогою якої з'являється можливість звуковидобування в мовній позиції. Голосом людина виражає емоції в співі, саме ці емоції надають голосу того чи іншого забарвлення. І ми вважаємо, що Фредді Мерк'юрі найменше думав як він співає – твангом чи овердрайвом. А Крістіна Агілера навряд чи замислюється під час співу, що вона чергує – едж із додаванням твангу, белтинг чи дисторшн.

Маєстро Сет Ріггс досить успішний і шанований вокальний педагог сучасності, проте і його деякі твердження видаються нам не зовсім коректними. Наприклад, його твердження про те, що «важливість дихання під час співу досить тривалий час надто перебільшувалася, і правильне дихання є побічним продуктом правильної техніки співу» [2], перекреслює багаторічний досвід, і визначні результати, які досі демонструє італійська школа «Bel canto». Сам слоган, який Сет Ріггс використовує в основі своєї методики, а саме «спів у мовній позиції», ймовірно, має право на існування, але не в нашому фонетичному середовищі, оскільки артикуляційний уклад англійської та української чи російської мови – різний. Артикуляційний уклад – це звичне для носіїв мови і постійно підтримується положенням органів мови, як у момент мовлення, так і в стані спокою. Тому те, що зручно заспівати в мовній позиції носієві англійської мови (адже вони не замислюються про те, як вони говорять), зовсім незручно і не зрозуміло україномовному чи російськомовному виконавцю. В англійській мові приголосні [p, t, d, k, h] спочатку вимовляються на проточному диханні, внаслідок чого «тягнуть» за собою довгі голосні. Тільки після того, як проведено корекцію звуків у наших співаків, які намагаються співати англійською мовою і при відповідному тренуванні

артикуляційного апарату, можливо наблизитися до розгадки таємниці «спів у мовній позиції».

Насправді співати англійською мовою, так само як італійською, французькою дуже корисно, оскільки мови дуже співучі, більшість слів одно- або дво-складові, на відміну від багато-складових російських та українських слів. Плюс, знову-таки тренування артикуляційного апарату та знайомство з тонкощами вокального виконавства у різних стилях та жанрах, які пропонує музична культура інших народів. І не важливо, який вчений ступінь чи «зоряний статус» має викладач вокалу, найголовніше, він повинен вміти навчити кожного свого учня незалежно від того, чоловічий це голос чи жіночий, співати легко і вільно на всій ділянці діапазону в єдиній злитій манері, створювати образ, передавати характер та емоції. І коли голос буде забарвлений думками виконавця, він подарує співакові нові вокальні можливості, яким, цілком можливо в майбутньому, «наука про голос» дасть нові назви.

Література:

1. <https://forever-michael.livejournal.com/172560.html>
2. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice 1985 - 33-35 с.

Abstract. *The article presents modern methods of teaching pop and jazz vocals in the context of problems of vocal pedagogy.*

Key words. *problems of vocal pedagogy, modern vocal, pop vocal, jazz vocal.*